

Małgorzata Banasiak

Wydział Nauk Pedagogicznych UMK

**THOMAS BRAZELTON, JOSHUA SPARROW,  
GRZECZNE DZIECKO. JAK USTALAĆ ZDROWE GRANICE  
I WSPIERAĆ SAMODZIELNOŚĆ,  
GDAŃSKIE WYDAWNICTWO PSYCHOLOGICZNE 2014,  
ss. 179**

Prezentowana publikacja, której oryginalny tytuł brzmi *Discipline. The Brazelton Way*, ukazała się po raz pierwszy na rynku polskim w 2014 roku. Książka została bestsellerem w Stanach Zjednoczonych pomagając tysiącom rodziców i pedagogów we wprowadzaniu dyscypliny w wychowaniu. Mimo że prezentowana publikacja nie ma charakteru typowo naukowego, jest świetną propozycją wspierającą pedagogów i psychologów w prowadzeniu zajęć dla przyszłych nauczycieli i, w przeciwieństwie do typowo encyklopedycznego podejścia, prezentuje praktyczne sposoby radzenia sobie z niesfornym zachowaniem dzieci. Dzięki tej książce dowiemy się, jak pokonać drogę od dyscypliny do samodyscypliny oraz jak dobierać metody dyscyplinujące do temperamentu dziecka.

Książka składa się z czterech rozdziałów poruszających kolejno temat dyscypliny – momentów przełomowych, różnych podejść do dyscypliny, metod dyscyplinowania oraz typowych problemów z dyscypliną.

Rozdział pierwszy pod tytułem *Dyscyplina – momenty przełomowe* dzieli się na jedenaście podrozdziałów przedstawiających między innymi etapy wprowadzania dyscypliny u dzieci w kolejnych miesiącach i latach życia dziecka aż do drugiego roku życia. Autorzy wskazują także jak dyscyplina wpływa na rozwój emocjonalny dziecka, rozwój moralny i poczucie własnej wartości. Jak podkreślają autorzy, dyscyplina nie jest karą, ale „jest drugim najważniejszym darem rodziców dla dziecka, na pierwszym jest miłość”<sup>1</sup>.

Rozdział drugi pod tytułem *Podejście do dyscypliny* prezentuje jak rodzice wspominają sposoby dyscyplinowania ich w okresie dzieciństwa, ukazuje wpływ dobrego przykładu rodziców na dyscyplinę oraz niewątpliwy wpływ temperamentu dziecka na sposoby wychowania i dyscyplinowania dziecka. Autorzy podkreślają, jak upokorzenia i kary cielesne negatywnie wpływają na rozwój dziecka i jak nieskutecznym są środkiem dyscyplinowania. Z drugiej strony wskazują na konieczność wnikliwej obserwacji zachowania dziecka i konsekwentnego zachowania rodziców, które sprawia, że zasady są jawne i klarowne. Dla wielu rodziców ten podrozdział może nieść wyjaśnienie różnych reakcji ich dzieci na te same formy dyscypliny. Każde dziecko musi być traktowane jako indywidualność i wymaga modyfikowania zasad w zależności od cech charakteru i temperamentu. Dyscyplina to też pozostawianie dziecku pola wyboru wyznaczonego przez ramy wychowania w rodzinie<sup>2</sup>.

Rozdział trzeci pod tytułem *Metody dyscyplinowania dziecka* prezentuje, jakie sposoby należy wypróbować w dyscyplinowaniu dziecka, a jakie są chybione. Niewątpliwą zaletą tego rozdziału jest jasne przedstawienie zalet i wad każdej stosowanej metody dyscyplinowania. Wśród wartych wypróbowania metod znajdują się między innymi: uprzedzanie o zmianach, czas wyciszenia, humor, naprawianie przewinienia itp.

---

<sup>1</sup> T. Brazelton, J. Sparrow, *Grzeczne dziecko. Jak ustalać zdrowe granice i wspierać samodzielność*, Sopot 2014, s. 13.

<sup>2</sup> E. Wieczór, *Być naj...O presji i oczekiwaniach rodziców wobec dzieci*, w: *Szkoła jaka jesteś? Problemy nauczycieli i uczniów we współczesnej szkole*, red. M. Banasiak, A. Wołowska, Warszawa 2015, s. 56–57.

Rozdział czwarty pod tytułem *Typowe problemy z dyscypliną* jest najobszerniejszym rozdziałem. W tej części książki każdy rodzic i pedagog znajdzie informacje na temat konkretnych zachowań dziecka i sposobów radzenia sobie z nimi. Autorzy zwracają uwagę na takie aspekty zachowań dziecka, jak nieustanne domaganie się uwagi, płaczliwe prośby i marudzenia, gryzienie, bicie, kopanie, drapanie, tyranizowanie słabszych, oszukiwanie, buntowniczość, nieposłuszeństwo, kłamstwa, ucieczki z domu, kradzieże, przeklinanie, pyskowanie, napady złości, skarżenie i docinki.

Książka napisana przez pediatrę dr. Brazelton'a i psychiatrę dziecięcego dr. Sparrow'a, jest odpowiedzią na typowe kłopoty, z jakimi borykają się rodzice i nauczyciele. Problem dyscypliny pojawia się bardzo wcześnie w życiu dziecka, a odpowiednie dopasowanie metod do temperamentu pozwoli na skuteczne radzenie sobie z niepożądanym zachowaniem dziecka, co ułatwi pracę wychowawczą zarówno rodzicom, jak i nauczycielom. Kwestia braku dyscypliny jest aktualnie w polskiej szkole kluczowym problemem trapiącym nauczycieli, dlatego niniejsza publikacja jest dobrym sposobem na uzupełnienie wiedzy nie tylko w teorię, ale i w praktyczne sposoby dyscyplinowania. Publikacja przedstawia wszystkie aspekty wprowadzania dyscypliny, podkreślając, jakie bariery i trudności mogą wystąpić w jej skutecznym wprowadzaniu i egzekwowaniu. Wśród wielu teoretycznych dysertacji poruszających problem dyscypliny i wychowania, proponowana książka jest kompendium pozwalającym na uzupełnienie teorii skutecznymi informacjami praktycznymi, niezbędnymi w pracy pedagoga, psychologa, nauczyciela i każdego rodzica.